

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΛΟΧΟΥ ΤΟΥ ΕΙΚΟΣΙΕΝΑ

ΤΟΥ Κ. Δ. ΓΑΤΣΠΟΥΛΟΥ,
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΥ - ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ

Κατά τών έχθρων και έπιδρομέων τής Έλληνικής Πατρίδος οί νέοι τής Ελλάδος έδωσαν πάντοτε κατά τούς αρχαιότερους και κατά τούς νεωτέρους χρόνους, τό σύνθημα τής Έθνικής έξεγέρσεως και τής υπερασπίσεως του *Ιεροϋ έδάφους τής μεγάλης μητέρας μας μέχρι θανάτου.

Όπως και είς τās αρχαίας Θήβας οί 300 Έλληνό-παιδες του Ιεροϋ Λόχου, έτσι και είς τήν στρατιάν του *Αλεξάνδρου Ύψηλάντη κατά τό 1821, οί νεαροί ήρωες του άλλου Ιεροϋ Λόχου έδωσαν τό υπέροχον παράδειγμα του φλογεροϋ πατριωτισμοϋ και τής αυτοθυσίας τής νεο-ελληνικής Έπαναστατικής νεολαίας, τών ήρωϊκών χρόνων, που συνήνωσε τās νεωτέρας με τās παλαιότερας έθνικās παραδόσεις μας.

Ό Ιερός Λόχος, που έσχημάτισεν ό Ύψηλάντης είς τήν Φωξάνην, κατά τόν Μάρτιον του 1821, άπετελέσθη, κατά μέγα μέρος, από τούς ένθουσιώδεις σπουδαστάς τών έν Όδησσώ και Βουκουρεστίω Έλληνικών Σχολών, τās όποιās διήύθυνε, μέχρι τών παραμονών τής έπαναστάσεως, ό μέγας του Γένους διδάσκαλος Γεώργιος Γεννάδιος.

Ό έπιφανής Φιλικός, που είχε διαδεχθῆ, είς τήν διεύθυνσιν τής Ιστορικής Σχολής Βουκουρεστίου, τόν Λάμπρον Φωτιάδην, έφρόνει ότι είς τήν Βλαχίαν ήτο τό προσφορότερον έδαφος προς προπαρασκευήν τής έπαναστάσεως κατά του Σουλτανικοϋ ζυγοϋ. Και ειργάσθη με όλας του τās δυνάμεις διά νά καλλιεργήση τās ψυχάς τών νεαρών Έλλήνων μαθητών του, προς άναγνώρισιν και έπιτυχίαν του μεγάλου σκοποϋ. Η διδασκαλία του, περιριζομένη είς τό σαφές και τό χρήσιμον, χωρίς σχο-

Φωξάνη -
παλαιά
6 πιδι-
ύπνου
106.14
1940
v. 76-80

λαστικήν φορτικότητα, ἀπέβλεπε, κυρίως, εἰς τὴν μὀρφωσιν τοῦ πατριωτικοῦ αἰσθήματος ἠρώων μᾶλλον, παρά μαθητῶν.

Τὸ τελευταῖον μάθημα τοῦ Γενναίου εἰς τὴν Σχολὴν Βουκουρεστίου, ὑπῆρξε σκηνὴ ἐξόχου πατριωτισμοῦ. Ἐδίδασκεν ἀπὸ τῆς ἔδρας ὁ Γεννάδιος, ὅταν εἰσῆλθε δρομαίως εἰς τὴν αἴθουσαν ἀγγελιαφόρος καὶ μετέδωσε τὴν εἶδησιν, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης διέβη τὸν Προῦθον. Ἐξαλλος, τότε, ἀπὸ τὴν χαρὰν του καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν του, ὁ Γεννάδιος ἔρριψε τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης του διδακτικὰ βιβλία εἰς τὴν πυρὰν τῆς ἐστίας καὶ μὲ δάκρυα στὰ μάτια, ὠμίλησε πρὸς τοὺς ἐνθουσιώδεις μαθητάς του ὡς ἑξῆς :

— «Ἦλθεν ἡ ὥρα, εἶπεν ὁ διδάσκαλος πρὸς τοὺς μαθητάς του, ν' ἀποδείξητε πρὸς τὸν κόσμον πὸ ἅς κυττάζει, καὶ πρὸς τὴν Πατρίδα, πὸ ἐλπίζει ἀπὸ σᾶς, ὅτι εἴσθε γνήσια αὐτῆς τέκνα! Ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ δείξητε τὴν εὐγνωμοσύνην σας πρὸς τὴν Πατρίδα πὸ ἅς ἐγέννησε καὶ νὰ προσφέρετε ἐλάχιστον πρᾶγμα ἀντὶ τῆς μεγίστης εὐεργεσίας, ὅτι σᾶς ἔκαμεν Ἕλληνας, νὰ προσφέρετε τὴν ζωὴν σας ὑπὲρ αὐτῆς. Ἡ Πατρίς, ἀφοῦ σᾶς εὐηργέτησε, πὸ ἅς ἐγέννησεν Ἕλληνας, σᾶς παρέχει τώρα καὶ ἄλλην μεγαλυτέραν εὐεργεσίαν, νὰ πολεμήσετε καὶ ν' ἀποθάνετε, ὡς Ἕλληνες, ὑπὲρ αὐτῆς. Ἀφοῦ σᾶς ἔδωκε τὴν ζωὴν, τώρα σᾶς προτείνει τὴν ἀθανασίαν. Πρόγονοι καὶ πατέρες τριῶν χιλιάδων ἐτῶν, ἥρωες, μάρτυρες, σοφοί, στρατηλάται, σᾶς κυττάζουν ἀπὸ τὸν οὐρανόν, διὰ νὰ ἴδουν ἂν θὰ φανῆτε ἄξιοι αὐτῶν καὶ τῆς Πατρίδος. Τῶν Θερμοπυλῶν, τοῦ Μαραθῶνος, τῆς Σαλαμίνας καὶ τῶν Πλαταιῶν αἱ ψυχαὶ σᾶς νεύουν καὶ σᾶς ἐνθαρρύνουν. Τοῦ Ἱεροῦ λόχου τῶν Θηβῶν οἱ ἀδελφοὶ σας σᾶς φωνάζουν: «Μὴ μᾶς ἀτιμάσετε! Μιμηθῆτέ μας! Σᾶς περιμένομεν μὲ ἀνοικτὰς τὰς ἀγκάλας.

»Τεσσάρων αἰῶνων σκλαβιάς ἥρωες καὶ μάρτυρες, ἡ ἀθάνατη κλεφτουριά, ἱεράρχαι, ἄρχοντες, προεστοί, διδάσκαλοι, ναυτικοί, σᾶς φωνάζουν: Μάχεσθε ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος! Τῶν Παλαιῶν Ἀθηνῶν οἱ νέοι σᾶς προ-

σκαλοῦν νά ὀρκισθῆτε τὸν ὄρκον ἐκείνων. Γονατίσατε καὶ ὀρκισθῆτε!».

Ὅλοι, τότε, οἱ νεαροὶ ἱερολοχῖται μαθηταὶ τοῦ μεγάλου διδασκάλου, ἐγονυπέτησαν καὶ ἀπήγγειλαν τὸν ἀρχαῖον ὄρκον «οὐ καταισχυνῶ ὄπλα τὰ ἱερά». Κατόπιν ὁ Γεννάδιος ἐβροντοφώνησε:

«Παιδιά τῆς Πατρίδος! Φανῆτε ἄξιοι τῶν πατέρων σας. Ἐφθασεν ἡ στιγμή! Σᾶς προσκαλεῖ ἡ Πατρίς νά τὴν ἐλευθερώσητε καὶ ν' ἀποθανατισθῆτε!»

Ἐπειτα ἠσπᾶσθη ὄλους τοὺς μαθητάς του καὶ ἔκλεισε τὴν Σχολήν!

Ὁ Ἱερὸς Λόχος τοῦ Ὑψηλάντου ὑπῆρξεν ἡ πρώτη συγκρότησις τακτικοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, ὑπὸ τύπους Ἑλληνικοὺς καὶ ἄνευ περιορισμοῦ τινος τῆς δυνάμεώς του, ἐνῶ ὁ ὑπὸ τὸν Πελοπίδαν, τῶν ἀρχαίων Θηβαίων, εἶχεν ὠρισμένην δύναμιν, ἐκ τριακόςιων ἀνδρῶν. Οἱ Ἱερολοχῖται τοῦ 1821 ἔφερον ἴδιαν στολήν, μίγμα Ἑλληνικοῦ καὶ Εὐρωπαϊκοῦ σχηματισμοῦ, καὶ μέλανος χρώματος, ἐξ οὗ καὶ Μαυροφόροι, ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐκαλοῦντο. Ἐπὶ τοῦ κράνους τῶν ἐγράφοντο αἱ λέξεις: «Ἐλευθερία ἢ Θάνατος» καὶ ἄνωθεν αὐτῶν ὑπῆρχε τὸ σύμβολον τοῦ θανάτου, ἦτοι νεκροκεφαλὴ μὲ δύο ὀστά, χιαστοῦ σχήματος.

Χαρακτηριστικὴ ἦτο ἡ ἡμερησία διαταγὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, διὰ τῆς ὁποίας καθωρίζετο ὁ τρόπος τοῦ μεταξὺ τῶν χαιρετισμοῦ: «Ἡ χαμέρπεια τοῦ βαρβαρικοῦ χαιρετισμοῦ δὲν ἀνήκει πλέον εἰς ἡμᾶς τοὺς Ἑλληνας καὶ εἰς τὸ ἐξῆς παρακαλῶ ν' ἀποφεύγετε, ὅσον τὸ δυνατόν, τοὺς τεμενάδες καὶ τὸ κύψιμον τῆς κεφαλῆς καὶ ἀντ' αὐτῶν ἠμπορεῖτε νά φέρετε τὴν δεξιὰν χεῖρα πρὸς τὴν καρδίαν σας. Αὐτὸς εἶναι ὁ χαιρετισμὸς τὸν ὁποῖον οἱ προπάτορές μας Ἑλληνες μετεχειρίζοντο...».

Τὸ Ἐθνόσημον τοῦ Ἱεροῦ Λόχου ἦτο τρίχρωμον, ἐξ ἐρυθροῦ κυανοῦ καὶ λευκοῦ. Πρῶτος διοικητὴς τῶν ἐνόπλων Ἱερολοχιτῶν διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, ὁ Πρίγκηψ Καντακουζηνός, ἀνώτερος ἀξιωματικὸς τοῦ Ρωσικοῦ στρατοῦ. Ἐκατόνταρχοι δὲ τοῦ Ἱεροῦ Λόχου ὑπῆρξαν ἕξ, ἦτοι ὁ Ἰθακήσιος Σπυρίδων Δρακούλης, ὁ Δημήτριος Σοῦτσος, ὁ Κεφαλὴν Λουκάς Βαλσαμά-

κης, ὁ Πελοποννήσιος Ἀνδρόνικος, ὁ Ἰωάννης Ριζος καὶ ὁ Χίος Ἰωάννης Κρόκιας. Παραλλήλως μὲ τὸν Ἱερὸν Λόχον, ἐσχηματίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου καὶ ἄτακτον ἵππικόν, τοῦ ὁποίου οἱ ἄνδρες ἔφερον ἄλλοι μὲν κοζακικὴν ἐνδυμασίαν, καὶ ἄλλοι οὐσσαρικὴν. Διὰ τὸν ἱματισμὸν, τὰ πολεμοφόδια καὶ τοὺς ἵππους τῶν Ἱερολοχιτῶν καὶ τῶν ἀτάκτων ἱπέων, σπουδαῖος χορηγὸς καὶ φροντιστὴς ὑπῆρξεν ὁ ἡγεμὼν Μιχαὴλ Σοῦτσος.

Ἡ ὀρκωμοσίαι τῶν Ἱερολοχιτῶν ἐγένετο εἰς τὴν Φωξάνην, διὰ λαμπρᾶς τελετῆς καὶ παρατάξεως. Οἱ ἐνθουσιῶδεις Ἕλληνες πολεμισταὶ ἐφθασαν συντεταγμένοι, ὑπὸ τὰς ζητωκραυγὰς τοῦ λαοῦ, ἐκεῖ ὅπου εἶχε καταλύσει ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης καὶ ψάλλοντες τὸ ἐθνικὸν προεπαναστατικὸν θούριον :

«Φίλοι μου συμπατριῶται,
δοῦλοι νὰ μέθα ὡς πότε!!!»

Μέσω δὲ τοῦ μεγίστου καὶ ἀσυγκρατήτου ἐνθουσιασμοῦ ὠμίλησε, μὲ σθεναρὰν φωνήν, ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης περὶ τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος καὶ ἀφοῦ, ὁμοφώνως, ηὔχθησαν ὅλοι οἱ Ἱερολοχίται, ὁ λοιπὸς στρατὸς καὶ ὁ λαὸς ὑπὲρ τῆς Πατρίδος καὶ τῆς ἐλευθερίας, ὁ ἡρωϊκὸς ἀρχηγὸς τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος τῶν Παραδουναβείων χωρῶν, ἀπήγγειλε τὸν ὄρκον, τὸν ὁποῖον ταύτοχρόνως ἀπήγγειλαν οἱ Ἱερολοχίται :

«Ὡς Χριστιανὸς Ὁρθόδοξος καὶ υἱὸς τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, ὀρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ παντοδυνάμου μας Θεοῦ, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἁγίας Τριάδος νὰ μείνω πιστὸς εἰς τὴν θρησκείαν μου καὶ εἰς τὴν Πατρίδα μου. Ὀρκίζομαι νὰ ἐνωθῶ μὲ ὅλους τοὺς ἀδελφούς μου διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Πατρίδος μας. Ὀρκίζομαι νὰ χύσω καὶ αὐτὴν τὴν ὑστέραν ρανίδα τοῦ αἵματός μου, ὑπὲρ τῆς Θρησκείας καὶ τῆς Πατρίδος μου. Νὰ ἀποθάνω μετὰ τῶν ἀδελφῶν μου ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς Πατρίδος καὶ τῆς Θρησκείας μου. Νὰ φονεύσω καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον ἀδελφόν, ἐὰν τὸν εὕρω προδότην τῆς Πατρίδος. Νὰ ὑποτάσσωμαι εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος

μου Ἀρχηγόν. Νά μή βλέπω εἰς τὰ ὀπισθέν μου, ἐάν πρῶτον δέν ἀποδιώξω τὸν ἐχθρὸν τῆς Πατρίδος καὶ τῆς Θρησκείας μου. Νά λάβω τὰ ὄπλα εἰς κάθε περίστασιν, εὐθύς μόλις ἀκούσω ὅτι ὁ Ἀρχηγός μου ἐκστρατεύει κατὰ τῶν τυράννων καὶ συγκαταφέρω ἅπαντας τοὺς φίλους μου καὶ γνωρίμους μου εἰς τὸ νά με ἀκολουθήσωσι. Νά βλέπω πάντοτε τοὺς ἐχθρούς μου με μῖσος καὶ περιφρόνησιν. Νά μή παραιτήσω τὰ ὄπλα, προτοῦ νά ἴδω ἐλευθέραν τὴν Πατρίδα καὶ ἐξωλοθρευμένους τοὺς ἐχθρούς τῆς. Νά χύσω τὸ αἷμά μου, ἵνα νικήσω τοὺς ἐχθρούς τῆς Θρησκείας μου, ἢ ν' ἀποθάνω ὡς μάρτυς διὰ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Ὁρκίζομαι, τέλος πάντων, εἰς τὸ τῆς θείας Μεταλήψεως φοβερόν Μυστήριον, ὅτι θὰ ὑπερηθῶ τῆς Ἀγίας Κοινωνίας εἰς τὴν τελευταίαν μου ἐκείνην ὥραν, ἐάν δέν ἐκτιληρῶσω ἀπάσας τὰς ὑποσχέσεις, τὰς ὁποίας ὡμοσα ἐνώπιον τῆς εἰκόνης τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Αὕτη εἶναι ἡ συνοπτικὴ ἱστορία τοῦ δοξασμένου Ἱεροῦ Λόχου τοῦ Εἰκοσιένα, τοῦ ὁποίου ἡ αὐτοθυσία ὑπῆρξεν ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα σημεῖα τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῆς δημιουργίας τῆς νεωτέρας ἐλευτέρας Ἑλλάδος.

Ὁ ἐχθρὸς λυσοῦ διότι δέν κατώρθωσε τίποτε, ἀπολύτως τίποτε, εἰς τὸ πεδῖον τῆς Τιμῆς.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ